

Folketingets Sundhedsudvalg
Folketingets § 71- udvalg
Sundheds- og Forebyggelsesministeriet

DANSKE
REGIONER

07-05-2008

Sag nr. 08/192

Dokumentnr. 27413/08

Mikkel Lambach

Tel. 35298212

E-mail: mla@regioner.dk

Stofmisbrug på psykiatriske afdelinger og regionernes håndtering

I en række artikler fra medio januar 2008 om stofmisbrug på de lukkede psykiatriske afdelinger beskyldes regionernes og de lukkede afdelingers indsats for at holde narkoen ude af afdelingerne som værende meget mangelfuld.

Samtidig med at konstatere, at stofmisbruget har en direkte negativ indvirkning på det psykiatriske behandlingsarbejde, rejses i artiklerne spørgsmål ved, om det eksisterende regelsæt hjemler tilstrækkeligt restriktive forholdsregler til at forhindre stoffernes adgang til afdelingerne.

I den sammenhæng erklærer formanden for Folketingets § 71-udvalg, Karen Klint (S) og sundhedsordfører Birgitte Josefsen (V) sig villige til at se på lovgivningen på baggrund af en tilbagemelding fra regionerne.

Danske Regioner har derfor foretaget en rundspørge til regionerne med henblik på at kortlægge problemet og skabe et fornødent overblik på området. Rundspørgen viser, at

- stofmisbrug er et udbredt og erkendt problem, som dog typisk kan indsnævres til særlige perioder og bestemte personer,
- regionerne med afsæt i detaljerede husordener har opstillet retningslinier for håndtering af stofmisbrug og handel med stoffer på afdelingerne,
- lovgivningen generelt er dækkende, men at begrebet "begrundet mistanke", som grundlag for at kunne bringe de i husordenen beskrevne restriktioner/sanktioner i anvendelse, kan afstedkomme forskelligheder i afdelingernes konkrete håndtering.

Der vedlægges notat med en mere udførlig beskrivelse af regionernes tilbagemelding på rundspørgen.

Folketingets § 71-
udvalg, 2008
Mikkel Lambach, U

Tel. 35298212

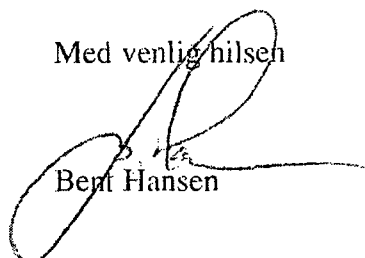
E-mail: mla@regioner.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Danske Regioner overlader det på denne baggrund til Folketinget at vurdere om, der skal ske ændringer i psykiatriloven.

Side 2

Med venlig hilsen

Bent Hansen

T. Kjølsgaard
Tommy Kjølsgaard

07-05-2008

Sag nr. 08/192

Dokumentnr. 27414/08

Mikkel Lambach

Tel. 35298212

E-mail: mla@regioner.dk

Opsamling på regionernes tilbagemelding vedrørende stofmisbrug på psykiatriske afdelinger og regionernes/ afdelingernes håndtering heraf

Medio januar 2008 var der i medierne (Ritzau) en række artikler om stofmisbrug på de lukkede psykiatriske afdelinger. I artiklerne blev regionerne og de lukkede afdelinger beskyldt for en mangelfuld indsats for at holde narkoen ude af afdelingerne. Den mangelfulde indsats skulle desuden ses i lyset af en udbredt viden om, at der er en stor andel af misbrugere blandt psykisk syge.

Ud over at konstatere, at stofmisbruget har en direkte negativ indvirkning på det psykiatriske behandlingsarbejde, anføres det i artiklerne, at ikke-misbrugende psykisk syge risikerer at blive misbrugere under indlæggelse på lukket afdeling. Det fremgår desuden, at problemet omhandler både hash og hårdere stoffer, som patienterne får smuglet ind ved hjælp af både pårørende og andre patienter.

Der rejses i artiklerne spørgsmål ved, om de eksisterende regelsæt hjemler tilstrækkeligt restriktive forholdsregler til at forhindre stoffernes adgang til afdelingerne. I den sammenhæng erklærede formanden for Folketingets § 71-udvalg, der fører tilsyn med behandlingen af psykiatriske patienter, Karen Klint (S) og sundhedsordfører Birgitte Josefsen (V) sig villige til at se på lovgivningen på baggrund af en tilbagemelding fra regionerne.

Danske Regioner foretog på det grundlag en rundspørge til regionerne med henblik på at kortlægge:

- Problemets omfang
- Afdelingernes konkrete håndtering af problemet
- Lovgivningens muligheder og begrænsninger.

Problemetets omfang

Side 2

Regionerne oplyser, at stofmisbrug og dertil relaterede problemer generelt set er kendt på de psykiatriske afdelinger. Det vurderes, at problemet set over en årrække har været stigende. Denne udvikling ses også i normalsamfundet, hvor stoffers udbredelse har været stigende og prisen dalende. Det mest udbredte stof er hash.

Problemet kan dog variere meget fra afdeling til afdeling, ligesom problemets tyngde kan variere over tid. Således er problemet mest udbredt i storbyområder, ligesom problemet ofte knytter sig til en enkelt eller meget få patienter, der både har et aktivt misbrug selv samt aktivt skaffer stoffer ind på afdelingen. Sådanne patienters adfærd påvirker miljøet i afdelingerne meget negativt.

Hertil kommer, at stoffer dels demotiverer patienten til at deltage i behandlingen af sin sygdom, dels direkte modvirker patienternes behandlingsmæssige fremskridt.

Problemer med stoffer er ofte mere udtalte på retspsykiatriske afsnit, hvor andelen af misbrugende patienter vurderes at være højere end i øvrige psykiatriske afsnit. På visse retspsykiatriske afdelinger vurderes langt over 50 pct. af de indlagte at have/ have haft stofmisbrugsproblemer.

Som konsekvens indgår misbrugsbehandling typisk mere systematisk i den samlede behandling på de retspsykiatriske afsnit, ligesom de retslige forskrifter tillader en mere aktiv og synlig kontrol af patienterne og besøgende, hvilket bidrager til at reducere stofproblemerne i retspsykiatrien. Stofmisbrug på de retspsykiatriske afsnit har som følge af de særlige fysiske rammer ofte et mere periodisk omfang, hvor en stor del af patienterne kun tager stoffer, når de kan få fat på dem. Problematikken på de retspsykiatriske afsnit minder meget om de tilsvarende problemer i fængsler m.v.

Afdelingernes konkrete håndtering af problemet

Regionerne oplyser, at afdelingerne generelt har megen fokus på stofmisbrug og dertil knyttede problemstillinger. Fokus på problemet indebærer, at medarbejdere løbende søger at observere symptomer for aktivt misbrug. Symptomerne omfatter både, hvorvidt patienten er påvirket, har abstinenser/misbrugstrang eller en mistænkelig adfærd, for så vidt gælder anskaffelse af stoffer.

Psykiatriloven foreskriver, at alle lukkede afdelinger skal have en husorden. Heri beskrives afdelingernes politik og handlemåder ved konstatering eller mistanke om misbrug/salg af stoffer.

Med afsæt i husordener beskrives forbud mod indtagelse af alkohol/stoffer samt fastlægges retningslinier for restriktioner og konsekvenser ved overtrædelse eller begrundet mistanke. Konsekvenserne kan omhandle ransagning af patientstuerne, visitation, urin- og blodprøver, skærpede besøgs- og udgangsrestriktioner, tilkaldelse af politiet o.lign.

For så vidt angår patienter med et erkendt misbrugsproblem, søger afdelingerne at indgå frivillige aftaler om bl.a. misbrugsbehandling, urin- og blodprøver og andre kontrolforanstaltninger. Aftalerne kan også udvides til aftaler med pårørende/andre besøgende om afvikling af besøg (visitation og overvågning) samt udgang.

Endelig peger Region Hovedstaden på, at man på forsøgsbasis er i færd med at etablere et "stoffrit" afsnit på retspsykiatrisk afdeling ved Sankt Hans Hospital.

Lovgivningens muligheder og begrænsninger

Regionerne peger samstemmende på, at psykiatriloven har betydet en klar forbedring af retstilstanden for de indlagte patienter. I forhold til det forebyggende arbejde med stoffer på de psykiatriske afdelinger afslører regionernes tilbagemeldinger, at kravet i psykiatrilovens § 19 a, stk.1 om begrundet mistanke, som grundlag for at kunne bringe de i husordenen beskrevne restriktioner/sanktioner i anvendelse, kan bidrage til uklarhed. Således oplyser en region, at de psykiatriske afdelinger ved henvendelse til ministeriet om fortolkning af bestemmelsen ikke kan få noget svar.

En enkelt region peger på, at det kan tages op til overvejelse at udarbejde nationale standarder/kliniske retningslinier for håndtering af stofmisbrug i psykiatrien. Nationale standarder skal dog som minimum kunne håndtere, at problemet dels er meget forskelligt fra "land" til "by", dels er meget periodisk for den enkelte samt det forhold, at retspsykiatrien og almenpsykiatrien fungerer på væsentligt forskellige præmisser, når det handler om adgang til at indføre begrænsninger i patienternes frihed.